

58 Ruimtelijke ordening

15-72

**ABRvS 25 maart 2015,
nr. 201406161/1/A1
(Sittard-Geleen/omgevingsvergunning
voor paardenstal)
(ECLI:NL:RVS:2015:943)**

De Afdeling is van oordeel dat de paardenstal geen bijbehorend bouwwerk is als bedoeld in artikel 4, aanhef en eerste lid, aanhef en onder a, van bijlage II bij het Bor, omdat niet wordt voldaan aan het vereiste dat de stal functioneel is verbonden met het op het perceel aanwezige hoofgebouw. Hierbij wordt in aanmerking genomen dat de paardenstal niet functioneel verbonden is met het gedeelte van het gebouw waarin het ter plaatse gevestigde bedrijf voor management van automatisering in de luchtvaart wordt uitgeoefend. Wanneer de bedrijfswoning op het perceel als hoofgebouw wordt aangemerkt is de paardenstal daarmee evenmin functioneel verbonden, omdat het gebruik van de stal niet hobbymatig is, maar een omvang heeft alsof zij bedrijfsmatig is.

**artikel 2.12 lid 1 aanhef en onder a 2° Wabo
artikel 1 bijlage II Bor
artikel 4 aanhef en lid 1 aanhef en onder a
bijlage II Bor**

Procesverloop

Bij besluit van 11 september 2013 heeft het college aan [appellant sub 2] omgevingsvergunning verleend voor het bouwen van een paardenstal op het perceel [locatie] te [plaats] (hierna: het perceel).

Bij besluit van 3 februari 2014 heeft het college het door [wederpartij] daartegen gemaakte bezwaar onder aanvulling van de motivering ongegrond verklaard.

Bij uitspraak van 27 juni 2014 heeft de rechtbank het door [wederpartij] daartegen ingestelde beroep gegrond verklaard, het besluit van 3 februari 2014 vernietigd en het college opgedragen een nieuw besluit te nemen met inachtneming van de uitspraak. (...)

1. Het bouwplan voorziet in een paardenstal van 275 m² waarin tien paardenboxen, een zadelkamer en een opslagruimte zijn gesitueerd. De paardenstal is daarnaast voorzien van een voorbouw.

2. Ingevolge het ter plaatse geldende bestemmingsplan "Kern Graetheide" (hierna: het bestemmingsplan) rusten op het perceel de bestemming "Bedrijf" met de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf – opleidingsinstituut" en de bestemming "Waarde-Archeologie-2". Het bouwplan is in strijd met het bestemmingsplan, omdat de paardenstal is voorzien op een gedeelte van het perceel dat niet voorzien is van de aanduiding "bouwvlak". Het college heeft besloten met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, 2°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: de Wabo) in samenhang gelezen met artikel 4, aanhef en eerste lid, aanhef en onder a, van bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht (hierna: het Bor) ten behoeve van het bouwplan van het bestemmingsplan af te wijken.

3. Het college en [appellant sub 2] betogen dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat het college niet bevoegd was met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, 2°, van de Wabo omgevingsvergunning te verlenen voor het bouwplan, omdat de paardenstal geen bijbehorend bouwwerk is als bedoeld in artikel 4, aanhef en eerste lid, aanhef en onder a, van bijlage II bij het Bor in samenhang gelezen met artikel 1, eerste lid, van die bijlage. Daartoe voeren zij aan dat de paardenstal functioneel is verbonden met de op het perceel aanwezige bedrijfswoning, die volgens hen is aan te merken als het hoofgebouw als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van bijlage II bij het Bor.

3.1. Ingevolge artikel 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, 2°, van de Wabo kan, voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, indien de activiteit in strijd is met het bestemmingsplan of de beheersverordening, de omgevingsvergunning slechts worden verleend in de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen.

Ingevolge artikel 4, aanhef en eerste lid, aanhef en onder a, van bijlage II bij het Bor komen voor de verlening van een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, 2°, van de Wabo van het bestemmingsplan of de beheersverordening wordt afge-

weken, in aanmerking, een bijbehorend bouwwerk binnen de bebouwde kom.

Ingevolge artikel 1, eerste lid, van die bijlage wordt onder bijbehorend bouwwerk verstaan: uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd gebouw, of ander bouwwerk, met een dak.

3.2. De hoger beroepen van het college en [appellant sub 2] kunnen, gelet op het hiernavolgende, niet leiden tot het daarmee beoogde doel. Met de rechtbank is de Afdeling van oordeel dat de paardenstal geen bijbehorend bouwwerk is als bedoeld in artikel 4, aanhef en eerste lid, aanhef en onder a, van bijlage II bij het Bor, omdat niet wordt voldaan aan het vereiste dat de stal functioneel is verbonden met het op het perceel aanwezige hoofdgebouw. Hierbij wordt in aanmerking genomen dat de paardenstal niet functioneel verbonden is met het gedeelte van het gebouw waarin het ter plaatse gevestigde bedrijf voor management van automatisering in de luchtvaart wordt uitgeoefend. Wanneer de bedrijfswoning op het perceel als hoofdgebouw wordt aangemerkt is de paardenstal daarmee evenmin functioneel verbonden, omdat het gebruik van de stal niet hobbymatisch is, maar een omvang heeft alsof zij bedrijfsmatig is. Zoals de rechtbank in de aangevallen uitspraak heeft overwogen, wordt de paardenstal niet bedrijfsmatig gebruikt, maar heeft dit gebruik wel een omvang alsof zij bedrijfsmatig is. Daartoe overweegt de Afdeling het volgende:

Bij de beantwoording van de vraag of sprake is van een bedrijvigheid in een omvang alsof zij bedrijfsmatig is, is van belang het aantal dieren, de wijze waarop de dieren zijn gehuisvest, de bedrijvigheden die daarmee worden verricht en de omstandigheid dat een zekere continuïteit bestaat. Daarbij is de planologische uitstraling van het bouwplan van belang. Uit de aanvraag en de daarbij behorende bouwtekeningen volgt dat de stal ruimte biedt voor tien paarden. De paardenstal beslaat een oppervlakte van 275 m² en is voorzien van twee grote overkappingen. In het gebouw zijn, naast tien paardenboxen, een zadelkamer en een opslagruimte aanwezig. Het perceel is verder voorzien van een paardenbak en een mestopslag. Het houden van de paarden brengt met zich dat dagelijks werkzaamheden uitgevoerd moeten worden, zoals het voeren van de dieren, het uitmesten van de stallen en het

berijden en anderszins verzorgen van de paarden. Omdat die werkzaamheden dagelijks plaats dienen te vinden, gaat het daarmee ook om een zekere continuïteit.

Nu derhalve een bedrijvigheid in een omvang alsof zij bedrijfsmatig is aan de orde is, brengt dat met zich dat ongeacht of de bedrijfswoning op het perceel als hoofdgebouw wordt aangemerkt, dan wel het gedeelte van dat gebouw waarin het ter plaatse gevestigde bedrijf voor management van automatisering in de luchtvaart wordt uitgeoefend, de paardenstal niet als bijbehorend bouwwerk als bedoeld in artikel 4, aanhef en eerste lid, aanhef en onder a, van bijlage II bij het Bor in samenhang gelezen met artikel 1 van bijlage II bij het Bor, kan worden aangemerkt.

Het betoog faalt reeds hierom. Aan een inhoudelijke behandeling van de overige gronden behoeft de Afdeling daarom niet toe te komen.

Annotatie

1. Een bijbehorend bouwwerk bestaat enkel in combinatie met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw (zie o.a. ABRvS 12 juni 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA2907; hoofdgebouw en bijbehorend bouwwerk kunnen overigens gelijktijdig of 'nagenoeg gelijktijdig' worden gebouwd: zie ABRvS 15 juli 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2198, met name r.o. 5.1). Het hoofdgebouw hoeft geen woning of woongebouw te zijn; het kan ook een bedrijfspand zijn.

2. Die twee mogelijke varianten van een hoofdgebouw komen in deze uitspraak goed naar voren. Dat geldt ook voor het vereiste van de functionele verbondenheid. Functionele verbondenheid met het hoofdgebouw is een kenmerk van ieder bijbehorend bouwwerk (wordt gebouwd buiten de 4 meterzone van het hoofdgebouw, dan geldt bovendien als eis dat sprake is van functionele ondergeschiktheid; zie art. 2 lid 3 onderdeel b onder 2 van bijlage II Bor). Om de functionele verbondenheid draait het in de onderhavige zaak en bij de beoordeling van dat aspect komt de hoedanigheid van het hoofdgebouw duidelijk naar voren. Voor zover het bedrijfspand als hoofdgebouw wordt aangemerkt, is van functionele verbondenheid geen sprake omdat tomeloze creativiteit is vereist om paardenhouderij en management van automatisering in de luchtvaart functioneel met elkaar verbonden te achten. Is het hoofdgebouw een bedrijfspand, dan wordt de functionele verbon-

denheid door de Afdeling dus beoordeeld op basis van de aard van de bedrijfsactiviteiten in het hoofdgebouw.

3. Heeft het hoofdgebouw een woonfunctie, dan is bepalend of het bijbehorende bouwwerk functioneel verbonden is met 'wonen'. Dat impliceert echter niet dat bouwwerken waarin niet wordt gewoond, geen bijbehorend bouwwerk kunnen zijn. Allerlei activiteiten die hobbymatig worden verricht, kunnen als functioneel verbonden met de woonfunctie worden beschouwd (in ABRvS 25 mei 2005, ECLI:NL:RVS:2005:AT6180 werd een functionele verbondenheid tussen paardenstal en woning aangenomen, het ging in die zaak om de stalling van twee paarden). Bedrijfsmatig verrichte activiteiten vallen daarbuiten. Op dat punt legt de Afdeling een toets aan die doet denken aan de toets die plaatsvindt bij de beoordeling of een activiteit kwalificeert als een inrichting in de zin van de Wabo en de Wet milieubeheer (WMB). In dat verband geldt dat activiteiten die worden verricht in een omvang alsof zij bedrijfsmatig zijn, onder omstandigheden als inrichting worden beschouwd (zie art. 1.1 van de WMB). Dat de activiteit geen winstoogmerk heeft en slechts hobbymatig wordt verricht, staat daaraan niet in de weg. Zo werd bijvoorbeeld in ABRvS 23 juli 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BD8350, het houden van 24 honden onder meer gelet op het aanzienlijk aantal gehouden dieren, de wijze waarop de honden gehuisvest zijn en het feit dat er een zekere continuïteit bestaat in de verrichte activiteiten, geacht een bedrijvigheid te zijn in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was. De 'bedrijfsmatigheidstoets' in de context van het begrip bijbehorend bouwwerk is een iets andere omdat daarbij ook de planologische c.q. ruimtelijke uitstraling van het bouwplan van belang is.

4. In de onderhavige zaak is gelet op het aantal dieren en het samenstel van omstandigheden waaronder de paarden worden gehouden, volgens de Afdeling sprake van een activiteit in een omvang alsof deze bedrijfsmatig is (in ABRvS 1 oktober 2003, ECLI:NL:RVS:2003:AL7558 werd het houden van vijf paarden als hobbymatig aangemerkt). Met dat oordeel is een functionele verbondenheid tussen de paardenstal en de woonfunctie van het hoofdgebouw uitgesloten. Uitgesloten is daarmee ook dat B&W in dit geval bevoegd zijn om toepassing te geven aan artikel 4 lid 1 van bijlage II Bor. Dat laat onverlet dat door hen toe-

passing kan worden gegeven aan artikel 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3 van de Wabo.

Tonny Nijmeijer

15-73

**ABRvS 1 april 2015,
nr. 201402301/1/R3
(Utrecht/bestemmingsplan '[locatie 1]/
[locatie 2]' en omgevingsvergunning)
(ECLI:NL:RVS:2015:1007)**

De raad heeft voor zijn standpunt dat alleen de bedrijfswoning met bijbehorende tuin in het plan als spuitgevoelige functie moet worden aangemerkt en de bedrijfsgebouwen niet, aangesloten bij de omschrijving van gevoelige functies in milieuregeling zoals het Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen), de Wet geluidhinder en het Activiteitenbesluit milieubeheer. Deze regelgeving ziet echter op andere vormen van milieuhinder. Voor de bepaling van gevoelige functies in verband met blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen kan dan ook niet zonder meer bij deze milieuregeling worden aangesloten. Ook uit de door de raad aangehaalde brief van de Staatssecretaris van infrastructuur en milieu van 18 februari 2014 over het rapport van de Gezondheidsraad inzake de risico's van gewasbeschermingsmiddelen kan niet worden afgeleid dat de gevoelige functies in het plan beperkt moeten worden tot de bedrijfswoning.

artikel 8:69a Awb

2. De besluiten hebben betrekking op de vestiging van een landbouwmechanisatiebedrijf met bedrijfswoning en hallen op het perceel [locatie 1]-[locatie 2] te 't Goy.

6. [appellanten sub 1], [appellanten sub 2], [appellante sub 3], [appellant sub 4], [appellant sub 5] en [appellant sub 6] exploiteren fruitbomen en een graanakker nabij het plangebied. Zij betogen dat in het plan niet is onderbouwd waarom in dit geval kan worden afgeweken van de in uitspraken van de Afdeling in verband met het gebruik van